EVROPSKA
KOMISIJA

Bruselj, 16.12.2016
COM(2016) 871 final

POROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU IN SVETU

o oceni, v kolikšni meri so države članice sprejele potrebne ukrepe za izpolnitev določb Direktive 2011/93/EU z dne 13. decembra 2011 o boju proti spolni zlorabi in spolnemu izkoriščanju otrok ter otroški pornografiji

Kazalo

1. UVOD 3

1.1. Cilji in področje uporabe Direktive 3

1.2. Namen in metodologija poročila 5

2. UKREPI ZA PRENOS 7

2.1. Preiskava in pregon kaznivih dejanj (členi 2 do 9 in 11 do 17) 7

2.1.1. Opredelitev pojmov (člen 2) 7

2.1.2. Kazniva dejanja spolne zlorabe (člen 3) 7

2.1.3. Kazniva dejanja spolnega izkoriščanja (člen 4) 8

2.1.4. Kazniva dejanja v zvezi z otroško pornografijo (člen 5) 9

2.1.5. Pridobivanje otrok za spolne namene (člen 6) 9

2.1.6. Napeljevanje, pomoč in podpiranje ter poskus (člen 7) 9

2.1.7. Sporazumna spolna dejanja (člen8) 10

2.1.8. Obteževalne okoliščine (člen 9) 10

2.1.9. Zaseg in zaplemba (člen 11) 11

2.1.10. Odgovornost pravnih oseb (člen 12) 11

2.1.11. Sankcije za pravne osebe (člen 13) 11

2.1.12. Izjeme od pregona ali kaznovanja za žrtve (člen 14) 12

2.1.13. Preiskava in pregon (člen 15) 12

2.1.14. Naznanitev dejstva ali suma spolne zlorabe ali spolnega izkoriščanja (člen 16) 13

2.1.15. Sodna pristojnost in koordinacija pregona (člen 17) 13

2.2. Pomoč žrtvam in njihova zaščita (členi 18 do 20) 14

2.2.1. Splošne določbe o ukrepih za pomoč in podporo otrokom žrtvam ter za njihovo zaščito (člen 18) 14

2.2.2. Pomoč in podpora otrokom žrtvam (člen 19) 14

2.2.3. Zaščita otrok žrtev v kazenskih preiskavah in postopkih (člen 20) 15

2.3. Preprečevanje (členi 10 in 21 do 25) 16

2.3.1. Prepoved zaradi obsodb (člen 10) 16

2.3.2. Ukrepi zoper oglaševanje priložnosti za zlorabo in otroškega spolnega turizma (člen 21) 17

2.3.3. Preventivni intervencijski programi ali ukrepi (člen 22) 17

2.3.4. Preprečevanje (člen 23) 17

2.3.5. Prostovoljni intervencijski programi ali ukrepi med kazenskim postopkom ali po njem (člen 24) 18

2.3.6. Ukrepi zoper spletišča, ki vsebujejo ali razširjajo otroško pornografijo (člen 25) 19

3. SKLEP IN NASLEDNJI KORAKI 20

1. UVOD

Spolna zloraba in spolno izkoriščanje otrok sta posebno hudi kaznivi dejanji. Povzročata dolgoročno telesno, duševno in socialno škodo ranljivim žrtvam, ki imajo tako pravice do posebne zaščite in oskrbe kot potrebe po njima. Poleg tega gradivo, ki prikazuje spolno zlorabo otrok in se v zakonodaji imenuje „otroška pornografija“, predstavlja večkratna kazniva dejanja zoper posamezno žrtev. Prvo tako dejanje je spolna zloraba, ki je bila fotografirana ali posneta. Nadalje se otrokova zasebnost hudo krši ob vsaki objavi, posredovanju ali ogledu fotografij in videoposnetkov. Otrok doživi dodatno travmo, ko izve, da fotografije in videoposnetki krožijo in bi jih lahko videli prijatelji ali sorodniki.

Za učinkovit boj proti tem kaznivim dejanjem je potreben integriran in celosten pristop, ki zajema **preiskovanje in pregon kaznivih dejanj, pomoč žrtvam in njihovo zaščito ter preprečevanje teh kaznivih dejanj**.

1.1. Cilji in področje uporabe Direktive

Direktiva temelji na celostnem pristopu, ki je potreben za učinkovit boj proti tem kaznivim dejanjem, saj v celovitem pravnem instrumentu zajema določbe o preiskavi in pregonu kaznivih dejanj (členi 2 do 9 in 11 do 17), pomoči žrtvam in njihovi zaščiti (členi 18 do 20) ter preprečevanju teh kaznivih dejanj (členi 10 in 21 do 25).

Direktiva za učinkovito **preiskavo in pregon kaznivih dejanj** vključuje zlasti:

- inkriminacijo vrste različnih primerov spolne zlorabe in spolnega izkoriščanja otrok v spletnem okolju in zunaj njega (20 različnih kaznivih dejanj, členi 2 do 7). Ti zajemajo nove pojave, kot sta pridobivanje otrok po spletu za spolne namene (člen 6) ter spolna zloraba otrok prek spletne kamere in ogledovanje podob spolne zlorabe otroka brez prenosa (člen 5, zlasti njegov odstavek 3);
- višje kazni. Najvišje kazni, določene z nacionalno zakonodajo, ne smejo biti nižje od določenih ravni (1–10 let zapora) in so odvisne od teže kaznivega dejanja (členi 3 do 6). Upoštevati je treba tudi številne obteževalne okoliščine (člen 9);
- podaljšanje zastaralnih rokov, da se zajame tudi obdobje po doseženi polnoletnosti žrtve (člen 15(2));
- obveznost zagotavljanja, da imajo organi kazenskega pregona in tožilstva učinkovita sredstva za preiskovanje kaznivih dejanj spolne zlorabe otrok, spolnega izkoriščanja otrok in otroške pornografije, kot so na primer sredstva, ki se uporabljajo pri preiskovanju organiziranega kriminala ali drugih primerov hudih kaznivih dejanj (člen 15(3)). Organom kazenskega pregona mora biti omogočena tudi identifikacija žrtev teh kaznivih dejanj (člen 15(4));
- odpravo ovir (ki jih predstavljajo pravila o zaupnosti) v zvezi z naznanitvijo za zaposlene, katerih glavna naloga vključuje delo z otroki (člen 16);
- sodno pristojnost nad dejanji, katerih storilci so državljani preiskovalne države, da se jih lahko v njihovi državi preganja tudi zaradi kaznivih dejanj, ki jih zagrešijo v drugih državah članicah ali tretjih državah (člen 17(1) do (3));
- odpravo pogojev identitete norme in naznanitve v kraju, kjer je bilo kaznivo dejanje storjeno, v primeru pregona kaznivih dejanj v drugih državah članicah ali tretjih državah (člen 17(4) in (5)).

Kar zadeva **pomoč otrokom žrtvam in njihovo zaščito**, Direktiva vključuje zlasti določbe glede:

- obsežnih ukrepov pomoči, podpore in zaščite, zlasti da se prepreči trpljenje otrok žrtev zaradi dodatne travme, ki jo povzroča njihova vključenost v kazenske preiskave in postopke, med drugim z vzpostavitvijo posebnih standardov za zaslišanja otrok žrtev (členi 18 do 20);
- pomoči in podpore, ki se začneta zagotavljati takoj, ko obstajajo utemeljeni razlogi za sum kaznivega dejanja (člen 18(2));
- posebne zaščite otrok, ki naznanijo zlorabo v krogu svoje družine (člen 19(1));
- pomoči in podpore, ki nista pogojeni s sodelovanjem v kazenskih postopkih (člen 19(2));
- zaščite zasebnosti, identitete in podobe žrtve (člen 20(6)).

Poleg tega Direktiva za **preprečevanje teh kaznivih dejanj** vključuje zlasti:

- mehanizme, s katerimi se lahko obsojenim storilcem kaznivih dejanj prepreči izvajanje poklicnih dejavnosti, ki vključujejo neposreden in reden stik z otroki (člen 10(1));
- pravico delodajalcev, da v primeru poklicnih ali organiziranih prostovoljnih dejavnosti, ki vključujejo neposreden in reden stik z otroki, zahtevajo informacije o obsodbah in prepovedih (člen 10(2));
- olajšanje izmenjave informacij med nacionalnimi kazenskimi evidencami (prek sistema ECRIS[1]) za zagotovitev, da so preverjanja preteklosti, ki jih izvajajo delodajalci, popolna in da vključujejo informacije o kaznivih dejanjih, ki jih storilci kaznivih dejanj storijo kjer koli v EU (člen 10(3));
- zahtevo, da države članice obsojenim storilcem kaznivih dejanj in drugim osebam, ki so v strahu, da bi lahko zagrešile kazniva dejanja, zagotovijo intervencijske programe ali ukrepe (člena 22 in 24);
- obveznost, da države članice izvajajo preprečevalne dejavnosti, kot so izobraževanje, ozaveščanje in usposabljanje uradnikov (člen 23);
- obvezno oceno nevarnosti, ki jo predstavljajo obsojeni storilci kaznivih dejanj, in tveganja ponovitve kaznivih dejanj v vseh primerih (člen 24(4));
- obveznost, da države članice zagotovijo takojšnjo odstranitev spletnih strani, ki vsebujejo ali širijo otroško pornografijo na njihovem ozemlju, ter si prizadevajo za odstranitev takšnih strani tudi na strežnikih izven njihovega ozemlja (člen 25(1));
- možnost, da države članice preprečijo dostop do spletnih strani, ki vsebujejo otroško pornografijo ali jo širijo na različne načine, vključno z javnim delovanjem in samourejanjem industrije (člen 25(2)).

[1] Evropski informacijski sistem kazenskih evidenc, ki ga urejata Okvirni sklep Sveta 2009/315/PNZ z dne 26. februarja 2009 o organizaciji in vsebini izmenjave informacij iz kazenske evidence med državami članicami ter Sklep Sveta 2009/316/PNZ z dne 6. aprila 2009 o vzpostavitvi Evropskega informacijskega sistema kazenskih evidenc (ECRIS) na podlagi člena 11 Okvirnega sklepa 2009/315/PNZ. Več informacij o ECRIS je na voljo na spletni strani http://ec.europa.eu/justice/criminal/european-e-justice/ecris/index_en.htm.

1.2. Namen in metodologija poročila

Člen 27 Direktive določa, da morajo države članice[2] sprejeti zakone in druge predpise, potrebne za uskladitev z Direktivo, ter jih sporočiti Komisiji do 18. decembra 2013.

To poročilo je odziv na zahtevo iz člena 28(1) Direktive, da Komisija Evropskemu parlamentu in Svetu predloži poročilo z oceno o tem, do kolikšne mere so države članice sprejele potrebne ukrepe za izpolnitev zahtev Direktive[3]. Namen poročila je zagotoviti jedrnat, vendar informativen pregled glavnih ukrepov za prenos, ki so jih sprejele države članice.

Države članice so se srečale z velikimi izzivi, povezanimi s prenosom in izvajanjem tako obsežne in ambiciozne direktive, ki:

- zahteva sprejetje zakonodaje na številnih področjih, tudi na področju kazenskega materialnega prava (npr. opredelitve kaznivih dejanj in ravni kazni, zastaralni roki in odgovornost pravnih oseb) in kazenskega procesnega prava (npr. ekstrateritorialna sodna pristojnost, udeležba otrok v kazenskih postopkih in pravno zastopanje);
- zajema obsežne upravne ukrepe za dopolnitev zakonodaje (npr. glede dostopa do informacij in izmenjave kazenskih evidenc med državami članicami, usposabljanja policije in sodstva ter pravil v zvezi z zaščito otrok, organi kazenskega pregona in zapori) in
- vključuje več akterjev, ne le v okviru organov države članice (tj. na različnih ravneh upravljanja, kot sta nacionalna in regionalna), ampak tudi v sodelovanju z nevladnimi organizacijami (npr. za oviranje razširjanja gradiva, ki prikazuje spolno zlorabo otrok, prek odprtih telefonskih linij in kampanj ozaveščanja), ponudniki internetnih storitev (npr. za oviranje razširjanja gradiva, ki prikazuje spolno zlorabo otrok), kliničnimi psihologi (npr. v intervencijskih programih za storilce kaznivih dejanj) in drugimi.

Prenos držav članic vključuje zbiranje informacij o ustrezni zakonodaji in upravnih ukrepih, njihovo analizo, pripravo nove zakonodaje ali spreminjanje obstoječih aktov in njihovo spremljanje vse do sprejetja ter na koncu poročanje Komisiji.

Na podlagi nacionalnih ukrepov za prenos, uradno sporočenih Komisiji, je bila Direktiva prenesena z več kot 330 akti, ki so začeli veljati pred Direktivo, in približno 300 novimi akti, ki so bili v vseh državah članicah uvedeni od leta 2012.

Države članice so Komisiji poslale približno 700 uradnih obvestil. Komisija je 70 % teh uradnih obvestil prejela po roku za prenos, tj. 18. decembru 2013. Vsebina je zajemala zakonodajo (nove akte in akte o spremembah), upravne določbe in delovne ureditve. Obvestila so pogosto vključevala celotne kazenske zakonike in akte o spremembah.

Do roka za prenos je le 12 držav članic Komisijo obvestilo, da so končale prenos Direktive. Komisija je zato začela postopke za ugotavljanje kršitev v zvezi z nesporočanjem nacionalnih ukrepov za prenos proti: **BE, BG, IE, EL, ES, IT, CY, LT,**

[2] Od tu naprej se pojem „države članice“ ali „vse države članice“ nanaša na države članice, ki jih Direktiva zavezuje (tj. vse države članice EU, razen Danske). V skladu s členoma 1 in 2 Protokola št. 22 o stališču Danske Danska ni sodelovala pri sprejetju Direktive, ki se zato zanjo ne uporablja. Vendar pa se za Dansko še naprej uporablja Okvirni sklep Sveta 2004/68/PNZ, ki je zanjo zavezujoč. V skladu s členom 3 Protokola št. 21 o stališču Združenega kraljestva in Irske sta Združeno kraljestvo in Irska sodelovala pri sprejetju Direktive, ki je zato zanju zavezujoča.

[3] V skladu s členom 28(2) Direktive se izvajanje člena 25 o ukrepih proti spletiščem, ki vsebujejo ali širijo otroško pornografijo, oceni v ločenem poročilu (COM(2016) 872), ki se objavi skupaj s tem poročilom.

HU, MT, NL, PT, RO, SI in **UK**[4]. Vsi ti postopki za ugotavljanje kršitev so bili končani do 8. decembra 2016. Zaradi poznega sprejetja in priglasitve nacionalnih ukrepov za prenos je Komisija preložila analizo in objavo poročil o prenosu.

Opis in analiza v tem poročilu temeljita na informacijah, ki so jih države članice predložile do 1. novembra 2016. Uradna obvestila, prejeta po tem datumu, niso bila upoštevana. Poleg vprašanj, opredeljenih v tem poročilu, lahko obstajajo dodatni izzivi v zvezi s prenosom in drugimi določbami, ki niso bili sporočeni Komisiji, ali drug zakonodajni ali nezakonodajni razvoj. Zato to poročilo Komisiji ne preprečuje nadaljnjega vrednotenja nekaterih določb, da bi države članice še naprej podpirala pri prenosu in izvajanju Direktive.

[4] Imena držav članic so v tem dokumentu okrajšana v skladu s pravili na spletni strani: http://publications.europa.eu/code/sl/sl-370100.htm.

2. UKREPI ZA PRENOS

2.1. Preiskava in pregon kaznivih dejanj (členi 2 do 9 in 11 do 17)

2.1.1. Opredelitev pojmov (člen 2)

V členu 2 so opredeljeni pojmi, ki se uporabljajo v Direktivi: otrok, starost, ko oseba lahko pristane na spolnost, otroška pornografija, otroška prostitucija, pornografska predstava in pravna oseba.

- Vse države članice, razen **HU**, opredeljujejo otroka kot vsako osebo, mlajšo od 18 let.
- Starost, ko oseba lahko pristane na spolnost, se med državami članicami razlikuje: 14 let (**AT, BG, DE, EE, HU** in **PT**), 15 let (**CZ, FR, HR, PL, SE, SI** in **SK**), 16 let (**BE, ES, LT, LU, LV, NL** in **UK**), 17 let (**CY** in **IE**) in 18 let (**MT**). **FI, IT** in **RO** imajo različne starosti, ko oseba lahko pristane na spolnost, ki so odvisne od vrste kaznivega dejanja. V **EL** je starost, ko oseba lahko pristane na spolnost, za sporazumna homoseksualna dejanja moških 17 let, za sporazumna heteroseksualna dejanja in ženska homoseksualna dejanja pa 15 let.
- **BE, CY, EE, EL, ES, HR, IE, IT, LV, PT, RO, SE, SK** in **UK (Gibraltar)** v svoji zakonodaji uporabljajo izraz „otroška pornografija“. Vse druge države uporabljajo drugačne izraze, kot so pornografske upodobitve (**AT**), pornografsko gradivo (**BG**), pornografsko delo (**CZ**), pornografska slika ali upodobitev (**FR**) in druge.
- Kar zadeva otroško prostitucijo, sta **CY** in **SK** v svojo zakonodajo, ki prenaša Direktivo, vključila izrecno opredelitev, ki vključuje vse elemente iz člena 2(d). Na drugi strani prenos Direktive v **AT, BG, CZ, DE, EL, LT, LU, SE, SI** in **UK** upošteva sodno prakso in druge vire v povezavi s kaznivimi dejanji v zvezi z otroško prostitucijo (člen 4(5) do (7)), v primeru **BE, EE, ES, FI, FR, HR, IT, MT, NL, PL, PT** in **RO** pa upošteva le kazniva dejanja v zvezi z otroško prostitucijo.
- Izrecna opredelitev pornografske predstave je v zakonodajo vključena v **AT, BG, CY, EL, HU, IE, RO, SK** in **UK (Gibraltar).** Druge države članice so člen 2 prenesle v povezavi s kaznivimi dejanji iz člena 4(2) do (4) in neposredno navedbo informacijske in komunikacijske tehnologije ali sodne prakse.
- Nobena od držav članic v pojem „pravne osebe“ ni vključila držav ali javnih organov, ki izvršujejo državno oblast, ali javnih mednarodnih organizacij.

2.1.2. Kazniva dejanja spolne zlorabe (člen 3)

V členu 3 je opredeljeno naklepno dejanje, ki pomeni kaznivo dejanje spolne zlorabe.

- Večina držav članic je sprejela določbe glede kazni za storilce, ki povzročijo, da je otrok, ki še ni dopolnil starosti, ko lahko pristane na spolnost, v spolne namene priča spolnemu dejanju (člen 3(2)) ali spolni zlorabi (člen 3(3)), ki so na ravni, kot jo določa Direktiva.
- **CY, CZ, DE, EE, FR, IE, IT, LT, LV, MT, PL, SI** in **SK** vključujejo kazniva dejanja, ki podobno kot člen 3(4) določajo, da se kaznuje, kdor sodeluje v spolnem dejanju z otrokom, ki še ni dopolnil starosti, ko lahko pristane na spolnost. **AT, BE, BG, ES, HR, LU, RO, PT** in **SE** razlikujejo med spolnimi dejanji, ki vključujejo penetracijo, in spolnimi dejanji, ki je ne vključujejo.

- V zvezi s sodelovanjem v spolnih dejanjih z otrokom ob zlorabi priznanega položaja zaupanja, avtoritete ali vpliva (člen 3(5)(i)) ali posebej ranljivega položaja otroka (člen 3(5)(ii)) je večina držav članic sprejela zakonodajo, za katero se zdi, da ne zajema vseh teh primerov, ali pa je sprejela prenizke ravni kazni.

  Na drugi strani je večina držav članic sprejela zakonodajo, ki določa kazni za sodelovanje v spolnih dejanjih z otrokom ob uporabi prisile, sile ali grožnje na ravni kazni iz Direktive (člen 3(5)(iii)). Medtem ko **CY, DE, LU** in **MT** omenjajo „prisilo, silo ali grožnje“, druge države članice navajajo „nasilje in grožnje“ (**CZ, EL, FI, FR, LT, LU, LV, NL, PT, SE** in **SK**), „silo in grožnje“ (**BE, BG, DE, HR, HU, IT, PL** in **SI**), „nasilje in zastraševanje“ (**ES**), „proti otrokovi volji“ (**EE**), „prisilo z uporabo sile“ (**AT**) in druge izraze.

- Kar zadeva siljenje ali prisilo otroka v spolno dejanje s tretjo osebo ali grožnjo otroku s tem namenom (člen 3(6)), **CY, DE, FR, LU, MT, NL** in **PT** v svoji zakonodaji izrecno navajajo storitev kaznivega dejanja s tretjo osebo, medtem ko **AT, BG, CZ, ES, HU, IE, IT, LT, RO, SE** in **SI** to zajemajo implicitno ali z določbami o posilstvu, spolnem napadu ali spolni zlorabi prek prisile, sile ali groženj.

2.1.3. Kazniva dejanja spolnega izkoriščanja (člen 4)

V členu 4 je opredeljeno naklepno dejanje, ki pomeni kaznivo dejanje spolnega izkoriščanja.

- V zvezi s povzročitvijo sodelovanja otroka v pornografski predstavi ali napeljevanjem otroka k takšnemu sodelovanju (člen 4(2)) so **AT, BG, CY, DE, EL, ES, IT, LT, MT, NL, RO, SK** in **UK** (**Gibraltar**) sprejeli zakonodajo, s katero se prenaša ta določba Direktive. Informacije drugih držav članic niso bile dovolj jasne.

- Države članice morajo v skladu s členom 4(3) kaznovati vsakega, ki otroka sili ali prisili k sodelovanju v pornografski predstavi ali mu s tem namenom grozi. **AT, BG, CY, DE, EL, ES, IE, IT, LT, MT, NL, SI, SK** in **UK** (**Gibraltar**) imajo vzpostavljeno zakonodajo, s katero se prenaša ta določba Direktive. Države članice za namene ponazoritve „prisile, sile in grožnje“ uporabljajo različno besedilo. **BG, DE, HR, HU, IT, PL** in **SI** na primer navajajo „silo in grožnje“, **BG** „silo, grožnje in resno škodo“, **EL** „prisilo ali nasilje ali grožnje“ in **ES** „uporabo nasilja ali zastraševanja“.

- Člen 4(4) določa, da se kaznuje, kdor zavestno obišče pornografsko predstavo, v kateri sodelujejo otroci. **AT, BG, CY, DE, ES, FI, IE, IT, LT, MT, RO, SI, SK** in **UK (Gibraltar)** imajo vzpostavljeno zakonodajo, s katero se prenaša ta določba Direktive. Informacije drugih držav članic niso bile dovolj jasne.

- Države članice morajo v skladu s členom 4(5) kaznovati vsakega, ki povzroči sodelovanje otroka v otroški prostituciji ali ga k temu dejanju napeljuje, bodisi zaradi ustvarjanja dobička ali kakršnega koli drugega izkoriščanja otroka v te namene. **BE, BG, CY, CZ, DE, EL, ES, FR, HR, IT, LT, LU, MT, NL, PT, RO, SE, SI, SK** in **UK** imajo vzpostavljeno zakonodajo, s katero se prenaša ta določba Direktive. Informacije drugih držav članic niso bile dovolj jasne.

- Člen 4(6) določa, da se kaznuje, kdor otroka sili ali prisili v otroško prostitucijo ali mu s tem namenom grozi. **AT, BG, CY, CZ, DE, EE, EL, ES, FR, HR, IT, LT, LU, MT, NL, PT, RO, SI, SK** in **UK (Škotska)** imajo vzpostavljeno zakonodajo, s katero se prenaša ta določba Direktive. Informacije drugih držav članic niso bile dovolj jasne.

- Člen 4(7) določa, da se kaznuje, kdor sodeluje v spolnem dejanju z otrokom s pomočjo otroške prostitucije. Večina držav članic ima vzpostavljeno zakonodajo, s katero se prenaša ta določba. Za **HU, IE, LV, PL, PT, RO** in **SE** informacije niso bile dovolj jasne.

2.1.4. Kazniva dejanja v zvezi z otroško pornografijo (člen 5)

V členu 5 je opredeljeno naklepno dejanje, ki pomeni kaznivo dejanje v zvezi z otroško pornografijo.

- Člen 5(2) določa, da se kaznuje, kdor pridobiva ali ima otroško pornografijo. Informacije, ki jih je predložila večina držav članic, razen **AT, BG, CY, ES, FI, FR, LT, MT, RO** in **SI**, niso bile dovolj jasne.
- Člen 5(3) določa, da se kaznuje, kdor zavestno pridobi dostop do otroške pornografije z uporabo informacijske in komunikacijske tehnologije. Večina držav članic je prenesla zahtevo glede „zavestnega pridobivanja dostopa“, čeprav uporabljajo različne izraze. **DE** na primer uporablja izraz „dejanje pridobitve“, **HU** pa navaja „pridobivanje in hranjenje“.
- Člen 5(4) določa, da se kaznuje, kdor dostavi, razpošlje ali posreduje otroško pornografijo. Večina držav članic za „dostavo“, „razpošiljanje“ ali „posredovanje“ otroške pornografije uporablja različne izraze. Izraz „posredovanje“ se je razlagal kot enakovreden „mediaciji“ (**CZ**), „predvajanju“ (**BG** in **DE**), „razširjanju“ (**IT**) ali „omogočanju dostopa“ (**LT**).
- Člen 5(5) določa, da se kaznuje, kdor ponudi, preskrbi ali omogoči dostop do otroške pornografije. Večina držav članic uporablja različne izraze za glagole „ponuditi“, „preskrbeti“ in „omogočiti“. **CZ** na primer namesto glagola „preskrbeti“ uporablja izraze „uvoz“, „prodaja“ ali „zagotavljanje na drug način“, medtem ko **SE** uporablja splošni izraz „omogočanje razpoložljivosti [otroške pornografije]“.
- Člen 5(6) določa, da se kaznuje, kdor proizvede otroško pornografijo. Vse države v svojem prenosu Direktive uporabljajo isti izraz „proizvodnja“, razen **FR** („režija in snemanje“) in **UK** („snemanje“, „ustvarjanje“ in „dovolitev snemanja“).
- Člen 5(7) in (8) vsebuje neobvezni določbi, ki zadevata uporabo člena 5 v posebnih primerih. Vse države članice, razen **AT, DE, ES, SE** in **UK** (člen 5(7)) ter **AT** in **DE** (člen 5(8)), so se odločile, da ju ne bodo uporabile.

2.1.5. Pridobivanje otrok za spolne namene (člen 6)

V členu 6 je opredeljeno naklepno dejanje, ki pomeni kaznivo dejanje pridobivanja otrok za spolne namene.

Večina držav članic ima vzpostavljeno zakonodajo, s katero se prenaša ta člen. Informacije niso bile dovolj jasne v primeru **CY, HR, HU, IE, LU, LV, PL, RO** in **UK** (člen 6(1)) ter v primeru **BE, CY, LV** in **PL** (člen 6(2)).

2.1.6. Napeljevanje, pomoč in podpiranje ter poskus (člen 7)

Člen 7 določa, da morajo države članice kaznovati napeljevanje k storitvi kaznivih dejanj iz členov 3 do 6, kakor tudi pomoč in podpiranje pri njihovi storitvi.

- Vse države članice so sprejele ukrepe za prenos člena 7(1).

- Člen 7(2) je bil večinoma prenesen prek splošnih določb glede poskusa, razen v **CY, DE, FI, FR, HR, IE, LU, PT, RO** in **SE**, kjer so uvedli posebne določbe glede kaznovanja poskusa storitve spolnih kaznivih dejanj, navedenih v členu 7(2).

2.1.7. Sporazumna spolna dejanja (člen 8)

Člen 8 določa tri neobvezne določbe glede sporazumnih spolnih dejanj. **CY** in **UK (Anglija/Wales)** sta se odločila uporabiti vse tri, medtem ko so se **BE, BG, CZ, EE, IE, LU, LV, MT, NL, PL, SK** odločili, da ne uporabijo nobene.

- **AT, CY, FI, EL, ES, HR, HU, IT, LT, LV, PT, RO, SE, SI** in **UK (Anglija/Wales** in **Severna Irska)** so se odločili uporabiti člen 8(1).
- **CY, HR, SE** in **UK (Anglija/Wales** in **Škotska)** so se odločili uporabiti člen 8(2).
- **AT, CY, DE, FI, HR** in **UK** so se odločili uporabiti člen 8(3). **DE, FI** in **UK** uporabljajo neobvezno določbo glede posedovanja in proizvodnje otroške pornografije, medtem ko jo **FR** uporablja le za proizvodnjo otroške pornografije.

2.1.8. Obteževalne okoliščine (člen 9)

V členu 9 so opredeljene razmere, ki se lahko štejejo za obteževalne okoliščine v zvezi s kaznivimi dejanji iz členov 3 do 7.

V večini držav članic so razmere, ki se uporabijo kot obteževalne okoliščine, opisane v zakonodaji. To ne velja za nekatere določbe tega člena v **IE** in **UK** (**Anglija/Wales**, **Severna Irska** in **Škotska**), kjer imajo sodišča pri izrekanju kazni večjo diskrecijo glede upoštevanja obteževalnih okoliščin.

- Člen 9(a) se nanaša na kazniva dejanja, ki so bila izvršena nad otrokom, ki je v posebej ranljivem položaju, v položaju odvisnosti od drugih ali v položaju stanja duševne ali telesne nezmožnosti. Večina držav članic ima vzpostavljeno zakonodajo, s katero se prenaša ta določba. Za **BE, DE, ES, IE, LU, PL, SI** in **UK (Anglija/Wales, Škotska** in **Gibraltar)** informacije niso bile dovolj jasne.
- Člen 9(b) se nanaša na kazniva dejanja, ki jih je izvršil otrokov družinski član, oseba, ki biva z otrokom, ali oseba, ki je zlorabila svoj priznani položaj zaupanja ali avtoritete. Večina držav članic ima vzpostavljeno zakonodajo, s katero se prenaša ta določba. Za **AT, BE, BG, DE, ES, IE, LT, LU, PL, RO, SI** in **UK** (**Anglija**/**Wales**, **Škotska** in **Gibraltar**) informacije niso bile dovolj jasne.
- V skladu s členom 9(c) se za obteževalno okoliščino šteje, če je kaznivo dejanje storilo več oseb v medsebojnem sodelovanju. **CY**, **HR** in **IT** izrecno navajajo „več oseb“, ki sodelujejo, druge države članice pa uporabljajo drugačne izraze. **BE** na primer omenja „eno ali več oseb“, **BG, EL, MT, NL** in **PT** „dve ali več oseb“, **DE** in **SE** pa „več kot eno osebo“.
- V skladu s členom 9(d) se kaznivo dejanje kaznuje strožje, če je bilo storjeno v okviru hudodelske združbe. Večina držav članic ima vzpostavljeno zakonodajo, s katero se prenaša ta določba, vključno s prenosom opredelitve „hudodelske združbe“, pri čemer **MT** neposredno navaja Okvirni sklep Sveta 2008/841/PNZ z dne 24. oktobra 2008 o boju proti organiziranemu kriminalu.
- V skladu s členom 9(e) se za obteževalno okoliščino šteje, če je bil storilec predhodno že obsojen za enakovrstna kazniva dejanja. **AT, BE, CZ, HR, IT, LV, PT** in **SK** predvidevajo splošno obteževalno okoliščino, ne glede na to, ali je naknadno kaznivo dejanje podobne vrste ali ne. Na drugi strani mora biti v **BG, CY, EE, ES,**

FI, HU, MT in **PL** storjeno kaznivo dejanje enake vrste. **FR** in **LT** predvidevata ločeno obravnavanje obeh možnosti (podobna kazniva dejanja in nepovezana kazniva dejanja).

- Člen 9(f) kot obteževalno okoliščino predvideva, če je storilec zavestno ali zaradi malomarnosti ogrozil otrokovo življenje. Večina držav članic ima vzpostavljeno zakonodajo, s katero se prenaša ta določba. Za **BE, CZ, ES, FI, FR, IE, IT, LV, SK** in **UK** informacije niso bile dovolj jasne.
- V skladu s členom 9(g) je treba upoštevati strožjo kazen, če je kaznivo dejanje vključevalo hudo nasilje ali pa je otrok utrpel hujšo škodo. Večina držav članic ima vzpostavljeno zakonodajo, s katero se prenaša ta določba. Za **BG, ES, FI, IE, LT** in **UK** (**Škotska**) informacije niso bile dovolj jasne.

2.1.9. Zaseg in zaplemba (člen 11)

Države članice morajo v skladu s členom 11 zagotoviti, da so njihovi pristojni organi pooblaščeni za zaseg in zaplembo sredstev in premoženjskih koristi, pridobljenih s kaznivimi dejanji iz členov 3, 4 in 5.

Medtem ko so nekatere države članice (**BG, CY, DE, HR, FR, IT, LU** in **SI**) uvedle posebne določbe, ki obravnavajo zaseg in zaplembo v primeru kaznivih dejanj iz členov 3, 4 in 5, se druge države članice opirajo na splošna pravila glede zasega in zaplembe po kazenskem pravu, ki se uporabljajo za kazniva dejanja.

Nacionalno pravo vseh držav članic obravnava tako uporabljena sredstva kot premoženjske koristi, pridobljene s kaznivimi dejanji.

2.1.10. Odgovornost pravnih oseb (člen 12)

V skladu s členom 12 morajo države članice zagotoviti, da so lahko pravne osebe odgovorne za kazniva dejanja iz členov 3 do 7.

- Kar zadeva člen 12(1)(a) do (c), **CY, LT** in **PL** uporabljajo enako ali skoraj enako besedilo kot Direktiva, druge države članice pa uporabljajo drugačne izraze. Države pri prenosu člena 12(1)(b) na primer namesto besedila „oseba, pooblaščena za odločanje v imenu pravne osebe“ navajajo „vodstvene delavce“, „direktorje“ ali „upravni odbor“.
- Odgovornost iz člena 12(2) so uvedle skoraj vse države članice. Za **BG, CZ, IE, LU, NL** in **PT** informacije niso bile dovolj jasne.
- Kar zadeva člen 12(3), vse države članice zagotavljajo možnost izvajanja kazenskega postopka zoper fizične osebe, bodisi storilce bodisi napeljevalce ali pomagače, hkrati z ugotavljanjem odgovornosti pravnih oseb. Kljub temu informacije, ki sta jih glede zajetih kaznivih dejanj predložili **IE** in **PT**, niso bile dovolj jasne.

2.1.11. Sankcije za pravne osebe (člen 13)

V skladu s členom 13 države članice uvedejo sankcije za pravne osebe, odgovorne v skladu s členom 12(1) ali (2), pri čemer se lahko odločijo za uvedbo sankcij iz člena 13(1)(a) do (e).

- Kar zadeva člen 13(1), so vse države članice uvedle upravne ali kazenske sankcije, ki se uporabljajo za pravne osebe. Nekatere države članice (**BE, CZ, FR, PL, RO** in **SK**) so se odločile tudi za uvedbo dodatne sankcije, tj. objave ali prikaza odločitve/sodbe, v kateri je bila pravna oseba spoznana za krivo kaznivega dejanja.

Večina držav članic, z izjemo **BG, DE, EE, FI, IE** in **UK (Anglija/Wales, Severna Irska** in **Gibraltar)**, se je odločila za prenos vsaj ene od možnosti iz člena 13(1)(a) do (e).

- Zakonodaja večine držav članic ne vsebuje določb, ki bi posebej prenašale člen 13(2), ampak uvaja enake sankcije za pravne osebe, odgovorne na podlagi člena 12(2), in pravne osebe, odgovorne na podlagi člena 12(1). Poseben ukrep za prenos je uvedla le **EL**, ki torej ni uporabila istih sankcij za oba primera.

2.1.12. Izjeme od pregona ali kaznovanja za žrtve (člen 14)

Člen 14 določa, da morajo države članice sprejeti potrebne ukrepe, s katerimi zagotovijo, da imajo pristojni nacionalni organi diskrecijsko pravico, da otrok žrtev spolne zlorabe in spolnega izkoriščanja ne preganjajo ali kaznujejo zaradi vpletenosti v kriminalnih dejavnostih, ki so jih ti otroci bili prisiljeni storiti, kot neposredno posledico dejstva, da so bili žrtve takšnih kaznivih dejanj.

Večina držav članic ima vzpostavljeno zakonodajo, s katero se prenaša ta določba. Za **ES, LU, MT, PL** in **SK** informacije niso bile dovolj jasne.

2.1.13. Preiskava in pregon (člen 15)

Člen 15 določa ukrepe za preiskavo in pregon kaznivih dejanj iz členov 3 do 7.

- Države članice na podlagi člena 15(1) sprejmejo potrebne ukrepe za zagotovitev, da za uvedbo preiskave ali pregona zaradi kaznivih dejanj iz členov 3 do 7 žrtvi ali njenemu zastopniku ni treba tega dejanja naznaniti niti podati obdolžitve ter da se kazenski postopek lahko nadaljuje, tudi če sta žrtev ali njen zastopnik pozneje svoje izjave umaknila. Medtem ko nacionalna zakonodaja **CY**, **NL, PL** in **PT** izrecno upošteva načelo iz člena 15(1), so **AT, BE, BG, CZ, DE, EE, EL, ES, FI, FR, HR, HU, IT, LT, LU, LV, MT, RO, SE, SI** in **SK** to določbo prenesle s splošnimi pravili kazenskega prava, ki urejajo začetek preiskav ali pregonov. V **UK (Anglija/Wales, Severna Irska** in **Škotska)** lahko tožilci začnejo ali nadaljujejo kazenski postopek, če ugotovijo, da je dovolj dokazov, da se lahko realno pričakuje obsodba, in da je pregon v javnem interesu. **IE** uporablja enako načelo javnega interesa.
- Člen 15(2) določa, da morajo države članice omogočiti pregon kaznivih dejanj v obdobju po doseženi polnoletnosti žrtve. **AT, BE, CY, EE, EL, ES, HR, HU, IE, LV, MT, PL, RO, SE, SI** in **UK** imajo vzpostavljeno zakonodajo, s katero se prenaša ta določba. V **BG, CZ, DE, FI, IT**, **LT, NL** in **SK** začnejo zastaralni roki za nekatera kazniva dejanja teči na dan izvršitve kaznivega dejanja. To pomeni, da otroci žrtve, zlasti tisti, ki so bili zlorabljeni že zelo zgodaj, morda ne bodo imeli dovolj časa, da v obdobju po doseženi polnoletnosti dosežejo pregon.
- V skladu s členom 15(3) države članice zagotovijo, da so za preiskavo in pregon kaznivih dejanj na voljo učinkovita preiskovalna sredstva. Medtem ko **CY** in **EL** v svoji zakonodaji člen 15(3) izrecno izražata, ga večina drugih držav članic prenaša prek različnih določb zakonikov o kazenskem postopku.
- V skladu s členom 15(4) morajo države članice sprejeti potrebne ukrepe, da preiskovalnim enotam ali službam zagotovijo možnost poskusa identifikacije žrtve kaznivih dejanj, zlasti z analizo otroške pornografije. Večina držav članic ima vzpostavljene ukrepe, s katerimi se prenaša ta določba. Za **BG, CZ, EE, FR, HU, IE, LT, PT, SK** in **UK (Gibraltar)** predložene informacije niso bile dovolj jasne.

2.1.14. Naznanitev dejstva ali suma spolne zlorabe ali spolnega izkoriščanja (člen 16)

Namen člena 16 je zagotoviti, da lahko zaposleni, katerih glavna naloga je delo z otroki, naznanijo kazniva dejanja (člen 16(1)), in spodbuditi vse osebe, ki vedo ali sumijo, da so bila storjena kazniva dejanja, naj ta kazniva dejanja naznanijo (člen 16(2)).

- V zvezi s členom 16(1) zakonodaja v **HR**, **MT, PT, SI** in **UK** (**Anglija/Wales**, **Severna Irska** in **Gibraltar**) določa splošno obveznost glede naznanitve kaznivih dejanj. Vendar zakonodaja večine držav članic vsebuje posebno določbo glede naznanitve kaznivih dejanj, ki je namenjena zaščiti otrok (**AT, BG, CY, CZ, DE, EE, EL, ES, FI, HU, IT, LT, LV**, **NL, RO** in **SE**). Poleg tega **BG, CY, CZ, DE, EL, FI, HU, IT, LV, RO, SE** in **SK** določajo posebno obveznost za nekatere zaposlene (kot so učitelji, zdravniki, psihologi in medicinske sestre), da obvestijo pristojne organe.
- Nekatere države članice (**AT, BE, BG, EL, FI, HR, HU, IT, LU, PL** in **SI**) so člen 16(2) prenesle prek splošne določbe, ki določa obveznost naznanitve kaznivih dejanj oziroma spodbuja k njihovi naznanitvi in/ali zagotavljanju pomoči osebam, ki jo potrebujejo. Druge države članice (**BG, CY, CZ, EE, ES, FR, HR, LT, LV, NL, PT, RO, SE** in **SK**) so ga prenesle prek natančnejših pravnih določb, na podlagi katerih je naznanitev kaznivih dejanj zoper otroke obvezna. **UK (Anglija/Wales, Severna Irska** in **Škotska)** uporablja nezakonodajne ukrepe.

  Ljudi se spodbuja k naznanitvi zlorabe zlasti prek odprtih telefonskih linij ali linij za pomoč, kot je Child Focus (telefonska številka 116000) v **BE** ali Child Line (116111) v **LT**.

2.1.15. Sodna pristojnost in koordinacija pregona (člen 17)

Člen 17 določa pravila za uvedbo sodne pristojnosti držav članic nad kaznivimi dejanji, navedenimi v Direktivi.

- Člen 17(1) zajema sodno pristojnost, kadar je kaznivo dejanje v celoti ali delno storjeno na ozemlju države članice ali je storilec kaznivega dejanja njen državljan. Večina držav članic je vzpostavila zakonodajo, s katero se prenaša ta določba. Za **CY, IE, LV, NL, SI, PT** in **UK (Gibraltar)** informacije niso bile dovolj jasne.
- V skladu s členom 17(2) se lahko država članica odloči uvesti nadaljnjo sodno pristojnost za kazniva dejanja, ki niso storjena na njenem ozemlju. Na primer, če je kaznivo dejanje storjeno zoper njenega državljana ali osebo z običajnim prebivališčem na njenem ozemlju (člen 17(2)(a)), če je kaznivo dejanje storjeno v korist pravne osebe, ustanovljene na njenem ozemlju (člen 17(2)(b)), ali če ima storilec kaznivega dejanja običajno prebivališče na njenem ozemlju (člen 17(2)(c)). Večina držav članic se je odločila uporabiti možnosti iz člena 17(2)(a) (**AT, BE, BG, CZ, EE, EL, ES, FI, FR, HR, HU, IT, MT, NL, PL, PT, RO, SI** in **SK**) in člena 17(2)(c) (**AT, BE, ES, FI, FR, HR, IE, LT, LU, LV, MT, NL, PT, RO, SE** in **SK**), manj pa se jih je odločilo uporabiti možnosti iz člena 17(2)(b) (**CY, CZ, ES, HR, IT, LV, MT, PL, PT, RO** in **SI**).
- Člen 17(3) določa, da morajo države članice zagotoviti, da v njihovo sodno pristojnost sodijo kazniva dejanja, ki so storjena z uporabo informacijskih in komunikacijskih tehnologij z dostopom na njihovem ozemlju, ne glede na to, ali se same tehnologije nahajajo na njihovem ozemlju ali ne. Medtem ko imajo **CY, EL, MT** in **PT** posebno določbo, ki upošteva besedilo Direktive in neposredno navaja kazniva dejanja, storjena z uporabo informacijskih in komunikacijskih tehnologij, **AT, BE, BG, DE, EE, ES, FI, FR, HR, HU, IE, IT, LT, RO, SI, SK** in **UK**

uporabljajo splošno določbo, ki uvaja sodno pristojnost za kazniva dejanja, storjena na njihovih ozemljih.

- Člen 17(4) prepoveduje uvedbo zahteve glede identitete norme za pregon kaznivih dejanj, ki niso storjena na ozemlju zadevne države članice, če je storilec njen državljan. **BG, CZ, HU, IT, LV, MT, SK** in **UK** (**Anglija**/**Wales** in **Severna Irska**) pri uvedbi sodne pristojnosti nad kaznivim dejanjem ne določajo zahteve glede identitete norme. Čeprav imajo **AT, BE, DE, EE, EL, ES, FI, FR, HR, LT, LU, NL** in **SE** klavzulo o identiteti norme, določajo posebne izjeme za vsa kazniva dejanja iz člena 17(4).
- Države članice na podlagi člena 17(5) zagotovijo, da je njihova sodna pristojnost neodvisna od pogoja, da se pregon lahko začne le na podlagi naznanitve žrtve kaznivega dejanja v kraju, kjer je bilo storjeno, ali države, v kateri je bilo kaznivo dejanje storjeno. Večina držav članic ima vzpostavljeno zakonodajo, s katero se prenaša ta določba. Informacije, ki sta jih predložila **LU** in **SI**, niso bile dovolj jasne.

2.2. Pomoč žrtvam in njihova zaščita (členi 18 do 20)

2.2.1. Splošne določbe o ukrepih za pomoč in podporo otrokom žrtvam ter za njihovo zaščito (člen 18)

Člen 18 določa splošne določbe o ukrepih za pomoč in podporo otrokom žrtvam ter za njihovo zaščito.

- V skladu s členom 18(1) se otrokom žrtvam zagotovijo pomoč, podpora in zaščita ob upoštevanju najboljših interesov otroka. Večina držav članic ima vzpostavljeno zakonodajo, s katero se prenaša ta določba. Informacije, ki so jih predložile **BE, DE, LV** in **SI**, niso bile dovolj jasne.
- V skladu s členom 18(2) morajo države članice sprejeti potrebne ukrepe za zagotovitev, da se otroku zagotovita pomoč in podpora takoj, ko pristojni organi utemeljeno sumijo, da je otrok morebiti žrtev. Približno pol držav članic ima vzpostavljene ukrepe, s katerimi se prenaša ta določba. Za **AT, BE, BG, DE, EL, ES, FR, IT, LU, NL, PL, SI** in **UK** (**Anglija**/**Wales**, **Severna Irska** in **Škotska**) informacije niso bile dovolj jasne.
- Člen 18(3) določa, da morajo države članice zagotoviti, da se žrtev, katere starost je negotova in za katero se upravičeno domneva, da je otrok, šteje za otroka in ima zato takojšen dostop do pomoči, podpore in zaščite. Medtem ko je besedilo zakonodaje v **BG, CY, EL** in **LT**, s katero se prenaša ta določba, zelo podobno Direktivi, zakonodaja v **EE, ES, HR, LV, MT, PT, RO** in **UK** (**Anglija**/**Wales** in **Gibraltar**) vključuje splošno domnevo mladoletnosti žrtve, dokler se ne dokaže nasprotno. Za **AT, BE, CZ, DE, FI, FR, HU, IE, IT, LU, PL, SE, SI, SK** in **UK** (**Škotska**) informacije niso bile dovolj jasne.

2.2.2. Pomoč in podpora otrokom žrtvam (člen 19)

Člen 19 določa splošne določbe o ukrepih za pomoč in podporo otrokom žrtvam in njihovim družinam ter za njihovo zaščito.

- V skladu s členom 19(1) države članice zagotovijo, da sta otrokom žrtvam zagotovljeni pomoč in podpora pred kazenskim postopkom, med tem postopkom ter ustrezno obdobje po zaključku tega postopka, pri čemer se zagotovi zlasti zaščita otrok, ki naznanijo primere zlorab v krogu svoje družine. Večina držav članic ima

vzpostavljeno zakonodajo, s katero se prenaša ta določba. Informacije, ki so jih predložile **DE, HU, IE, IT, LV, PL, RO, SI** in **SK**, niso bile dovolj jasne.

- Člen 19(2) določa, da morajo države članice zagotoviti, da pomoč in podpora otroku žrtvi nista pogojeni s pripravljenostjo otroka sodelovati v kazenski preiskavi, pri pregonu ali sojenju. Medtem ko zakonodaja v **CY, EL, MT** in **UK** (**Anglija**/**Wales** in **Gibraltar**) uporablja zelo podobno besedilo kot Direktiva, je večina držav članic (**AT, BE, BG, CZ, EE, ES**, **FI, FR, HR, HU, IE, IT, LT, LU, LV, NL, PL, PT, RO, SE, SK** in **UK** (**Severna Irska** in **Škotska**)) uporabila različne določbe glede pomoči in podpore. Informacije, ki sta jih predložili **DE** in **SI**, niso bile dovolj jasne.
- Države članice v skladu s členom 19(3) zagotovijo, da se po oceni posebnih okoliščin vsake posamezne žrtve zagotovita pomoč in podpora otrokom žrtvam, ob upoštevanju otrokovih pogledov, potreb in skrbi. Večina držav članic je uvedla ukrepe, s katerimi se prenaša ta določba[5]. Informacije, ki so jih predložili **DE, EL, IT, LT, LU, LV, NL, PL, SI** in **UK** (**Škotska**), niso bile dovolj jasne.
- Na podlagi člena 19(4) se otroci žrtve spolnih kaznivih dejanj štejejo za posebej ranljive žrtve v skladu z Okvirnim sklepom 2001/220/PNZ, ki ga od leta 2012 nadomešča direktiva o pravicah žrtev[6]. Večina držav članic je sprejela ukrepe, s katerimi se prenaša ta določba. Informacije, ki so jih predložili **DE, EL, IE, IT, SI** in **UK (Škotska)**, niso bile dovolj jasne.

  Priznanje otrok kot posebej ranljivih žrtev je predvideno s posebnimi ukrepi pomoči in zaščite (razen v **UK** (**Gibraltar**), ki je določbo preneslo dobesedno). S temi ukrepi se zagotavlja, da imajo otroci žrtve pravico, da pričajo na način, ki jih ščiti pred navajanjem dokazov na javni obravnavi, in da jih obravnavajo le osebe, ki so bile usposobljene posebej za ta namen.
- Člen 19(5) določa, da morajo države članice, kadar je mogoče, zagotoviti pomoč in podporo družini otroka žrtve, če se družina nahaja na njihovem ozemlju. **AT, BE, BG, CY, EE, FI, HR, IE, LT, MT, NL, PT, SK** in **UK** so sprejeli ukrepe za prenos te določbe, druge države članice pa so predložile informacije, ki niso bile dovolj jasne.

2.2.3. Zaščita otrok žrtev v kazenskih preiskavah in postopkih (člen 20)

Člen 20 določa zahteve za države članice glede zaščite žrtev v kazenskih preiskavah in postopkih.

- Večina držav članic (**BG, CY, CZ, DE, EE, EL, ES, FR, FI, HR, HU, IE, IT, LT, LU, LV, MT, NL, PL, PT, RO, SE, SI, SK** in **UK** (**Gibraltar**)) je sprejela ukrepe, s katerimi je zagotovila, da v kazenskih preiskavah in postopkih v skladu s členom 20(1) pristojni organi otroku žrtvi dodelijo posebnega zastopnika. Informacije, ki so jih predložili **AT, BE** in **UK** (**Severna Irska, Škotska** in **Anglija/Wales**), niso bile dovolj jasne.

[5] Ocena lahko na primer zajema oceno položaja otroka žrtve na podlagi informacij, zbranih pri družini, otroku, v šoli, vrtcu, pri sorodnikih ali drugih organih, razvoj otroka in zadovoljevanje njegovih potreb, sposobnosti starševstva, socialnega okolja otroka in družine, pogledov in želja otroka ter starosti otroka, njegovega zdravstvenega stanja, intelektualne zrelosti in kulturne identitete.

[6] Okvirni sklep Sveta 2001/220/PNZ z dne 15. marca 2001 o položaju žrtev v kazenskem postopku, ki ga je nadomestila Direktiva 2012/29/EU z dne 25. oktobra 2012 o določitvi minimalnih standardov na področju pravic, podpore in zaščite žrtev kaznivih dejanj.

- V skladu s členom 20(2) države članice zagotovijo, da imajo otroci žrtve dostop do pravnega svetovanja in pravnega zastopanja, ki morata biti brezplačna, če žrtev nima dovolj finančnih sredstev. Večina držav članic ima vzpostavljeno zakonodajo, s katero se prenaša ta določba. Za **AT, CZ, DE, EE, IE, LT, PL, RO in UK** (**Anglija/Wales, Škotska** in **Severna Irska**) predložene informacije niso bile dovolj jasne.
- V členu 20(3) je opisan sklop zahtev, ki jih je treba upoštevati pri izvajanju kazenskih preiskav, ki vključujejo otroke žrtve, zlasti med zaslišanji. **EL, HR, LT, MT, PT, RO, SE** in **UK** (**Anglija/Wales, Severna Irska** in **Gibraltar**) so vzpostavili potrebne ukrepe za prenos člena 20(3), informacije, ki so jih predložile druge države članice, pa niso bile dovolj jasne.
- Večina držav članic je sprejela ukrepe za zagotovitev, da se v skladu s členom 20(4) zaslišanja otrok žrtev ali otrok, ki so bili priče, avdiovizualno posnamejo in se lahko v sodnih postopkih uporabijo kot dokaz. Informacije, ki so jih predložile **AT, FI, IE, MT** in **PL**, niso bile dovolj jasne.
- V skladu s členom 20(5) morajo države članice sprejeti potrebne ukrepe za zagotovitev, da se lahko zahteva zaslišanje v odsotnosti javnosti ali otroka. Večina držav članic je ta člen prenesla, čeprav informacije, ki so jih predložili **BE, FI, PL** in **UK (Škotska)**, niso bile dovolj jasne.
- V skladu s členom 20(6) je večina držav članic sprejela ukrepe, da bi se zaščitile zasebnost, identiteta in podoba otrok žrtev ter preprečilo javno razširjanje kakršnih koli informacij, na podlagi katerih bi jih lahko identificirali. Informacije, ki so jih predložile **BE, DE, PL, PT** in **SI**, niso bile dovolj jasne.

2.3. Preprečevanje (členi 10 in 21 do 25)

2.3.1. Prepoved zaradi obsodb (člen 10)

Člen 10 obravnava preprečevanje kaznivih dejanj nad otroki s prepovedjo na podlagi obsodb.

- Člen 10(1) določa, da morajo države članice sprejeti ukrepe za zagotovitev, da se lahko fizični osebi, ki je bila obsojena zaradi storitve spolnih kaznivih dejanj nad otroki, začasno ali trajno prepreči izvajanje vsaj poklicnih dejavnosti, ki vključujejo neposredne in redne stike z otroki. Nekatere države članice (**BE, BG, EL, ES, LT, PT** in **RO**) so se odločile za začasno prepoved, medtem ko sta se **LU** in **SK** odločila za trajno prepoved. V **DE, FR, HR, HU, IE, MT** in **UK (Anglija/Wales, Severna Irska** in **Škotska)** sta možni tako začasna kot trajna prepoved. Na drugi strani pa na podlagi zakonodaje **CY, EE, FI, LV** in **NL** ni jasno, ali je takšna prepoved trajna ali začasna. **SE** ta člen namesto s posebno določbo glede prepovedi prenaša s sistemskimi preverjanji preteklosti v primeru dela, ki vključuje stik z otroki.

  Informacije, ki so jih predložili **AT, CZ, IT, PL, SI** in **UK (Gibraltar)**, niso bile dovolj jasne.
- V skladu s členom 10(2) morajo države članice sprejeti potrebne ukrepe za zagotovitev, da imajo delodajalci ob zaposlitvi osebe za izvajanje poklicnih ali prostovoljnih dejavnosti pravico, da pridobijo informacije o kazenskih obsodbah ali prepovedih. To določbo je prenesla večina držav članic. Informacije se lahko pridobijo na primer z zahtevo, da oseba predloži izpis iz kazenske evidence (**BE, ES, FI, HR, HU, IE, IT, LU, MT, NL, PT, RO, SE, SK** in **UK**), iz registra obsojenih oseb (**LT**) ali iz registra kaznovanih oseb (**LV**), izjavo o nekaznovanosti (**DE**), izpis

iz policijske evidence (**CY**), izpis iz evidence kazni za kazniva dejanja (**EE**) ali izpis iz samodejne nacionalne evidence storilcev spolnih ali nasilnih kaznivih dejanj (**FR**).

- Kar zadeva člen 10(3), je večina držav članic prenesla zahtevo glede posredovanja informacij o kazenskih obsodbah in prepovedih v skladu s postopki, določenimi v Okvirnem sklepu Sveta 2009/315/PNZ o izmenjavi informacij iz kazenske evidence[7]. Vendar se zdi, da nekaj držav članic še vedno ni zagotovilo posredovanja informacij v primeru zahteve drugih držav članic po informacijah o prejšnjih kazenskih obsodbah. Nekatere niso določile pravne obveznosti glede posredovanja takih informacij (**BE, CZ, IE, LV, MT** in **SE**). Druge presegajo zahtevo iz Direktive, da mora zadevna oseba (državljan države članice A) privoliti, da se državi, v kateri namerava izvajati poklicne ali prostovoljne dejavnosti (država članica B), izda potrdilo iz kazenske evidence, tako da izrecno zahtevajo dodatno privolitev zadevne osebe v pošiljanje informacij o obsodbi iz države članice A v državo članico B (**FI, LU** in **UK** (**Anglija/Wales, Severna Irska** in **Škotska**)).

2.3.2. Ukrepi zoper oglaševanje priložnosti za zlorabo in otroškega spolnega turizma (člen 21)

Člen 21 zahteva sprejetje ukrepov za preprečevanje/prepoved oglaševanja priložnosti za zlorabo in otroškega spolnega turizma.

- Člen 21(a) se nanaša na prepoved/preprečevanje širjenja gradiva, ki oglašuje možnost storitve spolnih kaznivih dejanj zoper otroka. **AT, BE, CY, EE, EL, IT, LV, MT** in **SK** imajo določeno kaznivo dejanje, v okviru katerega se kaznuje oglaševanje, opisano v členu 21(a), **DE, FI, FR, LV, PL, PT** in **RO** pa so to določbo Direktive prenesle v okviru kaznivega dejanja javnega napeljevanja.
- Člen 21(b) se nanaša na prepoved/preprečevanje organizacije potovanj zaradi storitve kaznivih dejanj. Večina držav članic je sprejela različne ukrepe, s katerimi se prenaša ta določba. **AT, BG** in **FI** ravnanje določajo za kaznivo z določbami, ki se uporabljajo za pomagače in napeljevalce, in praktičnimi ukrepi, medtem ko se v **CZ, LT** in **SK** takšno ravnanje kaznuje izključno na podlagi določb, ki se uporabljajo za udeležence, tudi če glavno kaznivo dejanje ni bilo storjeno. **CY, EL, IT** in **MT** so sprejeli posebno kaznivo dejanje, v okviru katerega se sankcionira organizacija potovanj za tretje osebe za namene storitve kaznivih dejanj zoper otroke.

2.3.3. Preventivni intervencijski programi ali ukrepi (člen 22)

Člen 22 določa, da morajo države članice zagotoviti, da imajo osebe v strahu, da bi lahko zagrešile kazniva dejanja, dostop do učinkovitih intervencijskih programov ali ukrepov, namenjenih oceni in preprečevanju tveganja za storitev takih kaznivih dejanj. **AT, BG, DE, FI, NL, SK** in **UK (Anglija/Wales, Severna Irska** in **Škotska)** so vzpostavili ukrepe za prenos te določbe, informacije, ki so jih predložile druge države članice, pa niso bile dovolj jasne.

2.3.4. Preprečevanje (člen 23)

Člen 23 določa, da morajo države članice sprejeti ustrezne ukrepe za preprečevanje spolne zlorabe in spolnega izkoriščanja otrok.

[7] Glej opombo 1.

- Člen 23(1) se nanaša na ukrepe za izobraževanje in usposabljanje. **CY, EL, ES** in **LT** so ta člen prenesli s posebnimi zakonodajnimi določbami, **BG**, **CZ** in **PT** pa so uporabile druge ukrepe, kot so nacionalni akcijski načrti/strategije. **NL, PL**, **RO**, **SE** in **UK (Anglija/Wales, Severna Irska** in **Škotska**) so uporabili splošne zakonodajne ukrepe skupaj s kampanjami in projekti.
- Člen 23(2) se nanaša na informacijske kampanje in kampanje za ozaveščenost, po možnosti v sodelovanju z organizacijami civilne družbe. To določbo so prenesle vse države članice, na primer z izobraževalnimi programi (**AT, BE, CY, FR, LU, LV, MT, PT, SK** in **UK (Anglija/Wales** in **Severna Irska)**).
- Člen 23(3) se nanaša na redno usposabljanje uradnikov, ki bi se pri svojem delu lahko srečali z otroki žrtvami. Večina držav članic je sprejela ukrepe za prenos te določbe. Informacije, ki so jih predložili **EL, HU**, **IE, IT** in **UK (Škotska)**, niso bile dovolj jasne.

2.3.5. Prostovoljni intervencijski programi ali ukrepi med kazenskim postopkom ali po njem (člen 24)

Člen 24 ureja zagotavljanje intervencijskih programov ali ukrepov med kazenskim postopkom ali po njem.

- Člen 24(1) določa, da morajo države članice zagotoviti učinkovite intervencijske programe ali ukrepe za preprečevanje ali zmanjševanje tveganj ponavljajočih se kaznivih dejanj, ki so vedno na voljo v kazenskih postopkih, v zaporih in zunaj njih. Nekaj držav članic je sprejelo ukrepe za prenos te določbe, informacije, ki so jih predložili **AT, CY, CZ, DE, ES, FI, FR, HU, IE, IT, LU, LV, PL, PT, RO, SE, SI, SK** in **UK (Severna Irska, Škotska** in **Gibraltar)**, pa niso bile dovolj jasne.
- Člen 24(2) določa, da morajo intervencijski programi ali ukrepi ustrezati posebnim razvojnim potrebam otrok, ki storijo kazniva dejanja zoper spolno nedotakljivost. Države članice so to določbo prenesle z različnimi sredstvi, kot je zakonodaja (**BG, HR** in **RO**), kombinacija zakonodaje in drugih ukrepov (**HU, LT** in **MT**) ali drugi ukrepi (**FI, NL** in **UK (Anglija/Wales, Severna Irska** in **Škotska)**).
- Člen 24(3) določa, da je treba dostop do intervencijskih programov ali ukrepov zagotoviti osebam, ki se obravnavajo v kazenskih postopkih (člen 24(3)(a)), in obsojenim osebam (člen 24(3)(b)). **CY, EL, MT, NL, RO** in **UK** so sprejeli ukrepe za prenos člena 24(3)(a), **BG, CY, DE, EL, ES, FI, HR, IT, LT, MT, NL, RO** in **UK** pa so sprejeli ukrepe za prenos člena 24(3)(b). Informacije, ki so jih predložile ostale države članice, niso bile dovolj jasne.
- V skladu s členom 24(4) države članice zagotovijo, da se za osebe, ki lahko dostopajo do intervencijskih programov ali ukrepov, pripravi ocena nevarnosti, ki jo te osebe predstavljajo, in tveganja ponovitve kaznivih dejanj, da se določi ustrezen program ali ukrep. **AT, EL, HR, LT, MT, RO** in **SE** so vzpostavile ukrepe za prenos te določbe, informacije, ki so jih predložile ostale države članice, pa niso bile dovolj jasne.
- Člen 24(5) določa, da morajo države članice zagotoviti, da so osebe, ki lahko dostopajo do intervencijskih programov ali ukrepov in so jim bili ti predlagani, v celoti obveščene o razlogih za predlog (člen 24(5)(a)), ob poznavanju vseh dejstev soglašajo s sodelovanjem v njih (člen 24(5)(b)) ter lahko zavrnejo in so v primeru obsojenih oseb seznanjene z morebitnimi posledicami (člen 24(5)(c)). **AT, BG, CY, EE, FI, LT, MT** in **UK (Gibraltar)** so sprejeli ukrepe za prenos člena 24(5)(a) in

(b), **CY, EE, FI, FR, LT, MT** in **UK (Gibraltar)** pa za prenos člena 24(5)(c). Informacije, ki so jih predložile druge države članice, niso bile dovolj jasne.

2.3.6. Ukrepi zoper spletišča, ki vsebujejo ali razširjajo otroško pornografijo (člen 25)

Glej posebno, ločeno poročilo o prenosu tega člena[8].

[8] Glej opombo 3.

3. SKLEP IN NASLEDNJI KORAKI

Direktiva je celovit zakonodajni okvir, ki je s spremembo kazenskih zakonikov, kazenskih postopkov in sektorske zakonodaje, poenostavitvijo postopkov, vzpostavitvijo ali izboljšanjem sistemov sodelovanja ter izboljšanjem usklajevanja nacionalnih akterjev zagotovil pomemben napredek v državah članicah. Komisija priznava znatno prizadevanje držav članic za prenos Direktive.

Vendar obstaja še veliko možnosti, da države članice s popolnim izvajanjem vseh določb Direktive v celoti izkoristijo njen potencial.
Do zdaj je analiza pokazala, da bi lahko bili nekateri glavni izzivi držav članic povezani s preventivnimi in intervencijskimi programi za storilce kaznivih dejanj (členi 22, 23 in 24), kazenskim materialnim pravom (členi 3, 4, in 5) ter ukrepi za pomoč in podporo otrokom žrtvam ter za njihovo zaščito (členi 18, 19, in 20).
Zdi se, da manj zahtevne določbe vključujejo določbe, povezane z napeljevanjem, pomočjo in podpiranjem ter poskusom (člen 7), sporazumnimi spolnimi dejanji (člen 8), zasegom in zaplembo (člen 11) ter odgovornostjo pravnih oseb in sankcijami zanje (člena 12 in 13).

Glede na celovitost Direktive se bo Komisija osredotočila na zagotovitev, da se prenos konča v celotni EU in da se določbe pravilno izvajajo. Zato Komisija za zdaj ne namerava predlagati spremembe Direktive ali kakršne koli dopolnilne zakonodaje. Namesto tega bo svoja prizadevanja osredotočila na to, da bodo imeli otroci korist od popolne dodane vrednosti Direktive, in sicer tako, da jo bodo države članice v celoti prenesle in izvajale.
Komisija bo države članice še naprej podpirala pri zagotavljanju zadovoljive ravni prenosa in izvajanja. To vključuje spremljanje, da so nacionalni ukrepi v skladu s ustreznimi določbami Direktive. Po potrebi bo Komisija s postopki za ugotavljanje kršitev uporabila svoje izvršne pristojnosti v okviru Pogodb. Poleg tega bo podprla izvajanje Direktive, tako da bo spodbudila razvoj in izmenjavo dobre prakse na posebnih področjih, kot so preventivni in intervencijski programi za storilce kaznivih dejanj.